Hela skolan skriver 2020: Novelltema – Civilisationens undergång

Gemensamt och enskilt skrivande. Strategier för att skriva olika typer av texter med anpassning till deras uppbyggnad och språkliga drag. Skapande av texter där ord, bild och ljud samspelar - Svenska/Svenska som andraspråk, Årskurs 7-9

Del 1 av 6 i Hela skolan skriver noveller

Syfte

Uppmuntra och inspirera till skrivande.

Lärarna reflekterar

Tankar och upplägg finns här: Hela skolan skriver noveller. Årets tema präglades en hel del av Covid 19 och hur världen påverkades av pandemin. Med några anpassningar och förenklingar fungerar temat och upplägget även för yngre elever.

Om temat Civilisationens undergång

”Civilisationens undergång” är en återkommande tematik inom litteraturen som ofta fascinerar. Författare har länge utforskat idén om hur samhällen och civilisationer kan kollapsa, antingen på grund av *yttre hot* som krig och naturkatastrofer eller *inre faktorer* som korruption, moralisk nedgång och överdriven ambition. Dystopiska berättelser är populära av flera anledningar. Några faktorer som kan förklara deras popularitet är:

Reflektion av samhälleliga rädslor: Dystopier speglar ofta samhälleliga rädslor och oroligheter. Genom att utforska mörka och skrämmande framtidsscenarier kan dessa berättelser hjälpa människor att bearbeta och hantera verkliga orosmoment och utmaningar i dagens samhälle. Dystopiska och postapokalyptiska berättelser kan fungera som varningar om vad som kan hända om vi inte tar hand om vår planet och samhälle. De kan medvetandegöra läsarna om miljöhot, politisk instabilitet, teknologiska risker och andra faktorer som kan hota vår civilisation.

Filosofiska och etiska reflektioner: Berättelserna ger oss utrymme att utforska filosofiska och etiska frågor, inklusive mänsklighetens natur, moral, fria vilja och rättvisa. De kan vara en plattform för författare att ställa viktiga frågor om hur vi lever och vad som definierar oss som människor. Genom att utforska civilisationens undergång kan författare och läsare reflektera över vår sårbarhet som samhällen och som art. Det kan vara en påminnelse om att inte ta saker för givet och uppmuntra oss att vara medvetna om våra handlingars konsekvenser.

Spänning och äventyr: Trots de dystopiska elementen är dessa berättelser ofta fyllda med spänning, äventyr och kampen för överlevnad som inger hopp. Spänningen och dramatiken som de består av, utspelar sig ofta i farliga, otäcka och skrämmande miljöer och under livshotande omständigheter.

Utforskning av mänskliga relationer: Dystopier ger författare möjlighet att utforska mänskliga relationer under extrema förhållanden. Hur individer agerar och reagerar när de konfronteras med svåra utmaningar synliggör vad som är rätt och orätt, gott och ont.

Kritik av samhället: Dystopiska berättelser fungerar ofta som en kritik av det nuvarande samhället. Genom att måla upp en skrämmande framtida värld kan författarna peka på brister och problem i dagens samhälle och utmana läsarna att reflektera över och ifrågasätta mänsklighetens likgiltighet. Genom att placera läsare i extrema situationer kan dessa berättelser öka empati och medkänsla för dem som kämpar i verkliga katastrofer runt om i världen. De kan öppna våra ögon för de utmaningar som människor i olika delar av världen faktiskt står inför.

Inskickad av: Fredrik Sandström, Sven Janbrink och Tomas Hollsten, Gäddgårdsskolan, Arboga
CC BY NC SA

Fantasy och verklighetsflykt: För vissa läsare fungerar dystopiska berättelser som en form av fantasy och verklighetsflykt. Att föreställa sig en annan värld, även om den är farlig och ogynnsam, kan vara en sätt att fly från vardagens bekymmer och rutiner.

Till eleven – Din dystopi

Du bestämmer vem det ska handla om, samt var och när handlingen ska utspela sig. Du bestämmer också var i apokalypsen händelserna i din novell äger rum: före, under eller efter kollapsen, samt om det är ett yttre hot eller inre faktorer som påverkar ditt samhälle och de människor som bor i det.

Exempel på ämnen, intriger och anslag

En matte kommer hem efter jobbet ...

... och husdjuret står inte vid dörren som vanligt.

Det finns tecken på att något vilt hänt i bostaden. Inget syns till ...

... men det hörs ljud från ...

Inskickad av: Fredrik Sandström, Sven Janbrink och Tomas Hollsten, Gäddgårdsskolan, Arboga
CC BY NC SA

VÄRLDS-
KRIG
Last man standing

Inskickad av: Fredrik Sandström, Sven Janbrink och Tomas Hollsten,
Gäddgårdsskolan, Arboga

CC BY NC SA

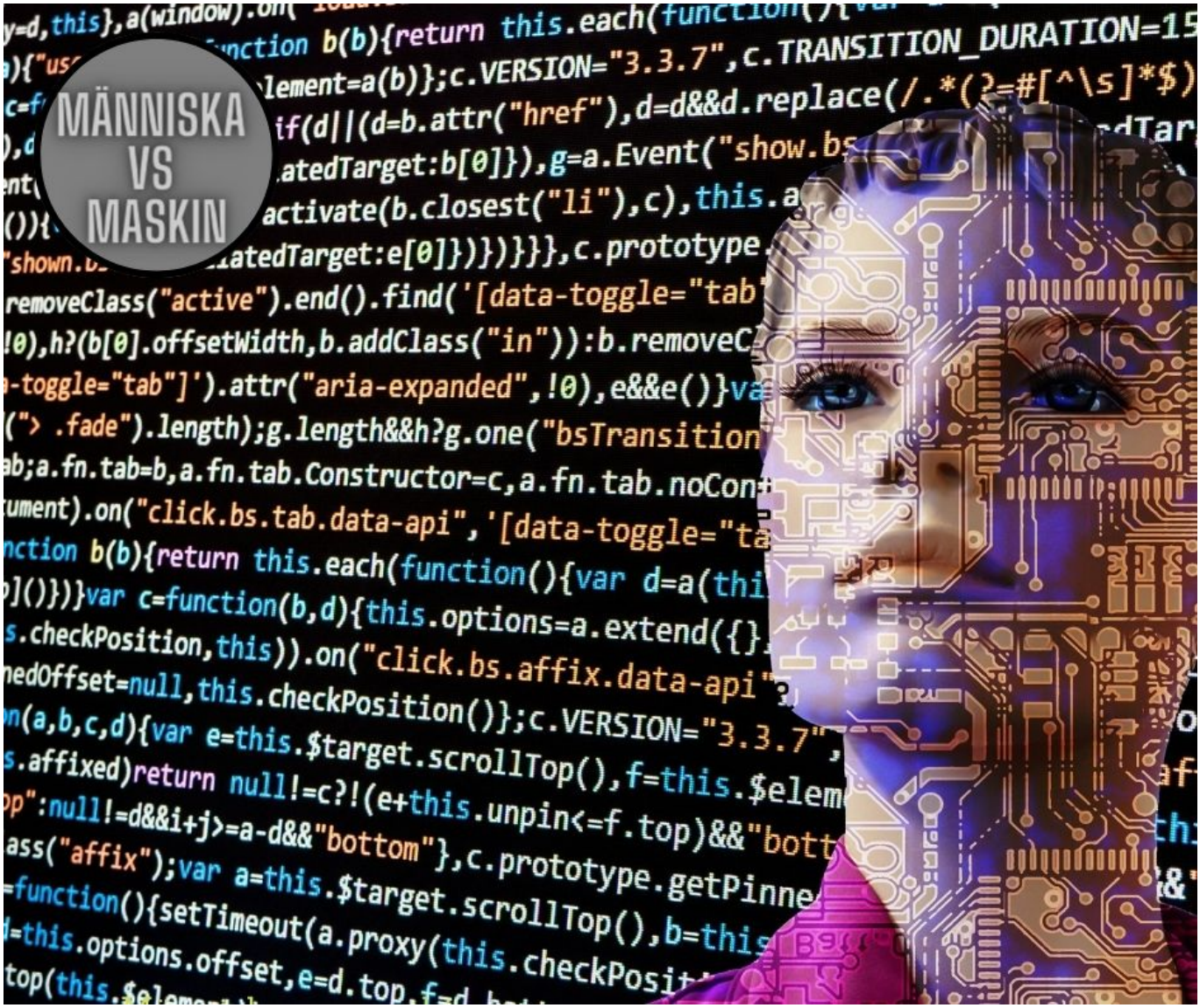

Inskickad av: Fredrik Sandström, Sven Janbrink och Tomas Hollsten,
Gäddgårdsskolan, Arboga

CC BY NC SA

Civilisationens undergång i litteraturen

Hungerspelen av Suzanne Collins: I en framtid där världen är uppdelad i distrikt tvingas ett barn från varje distrikt att delta i de årliga Hungerspelen, en brutal kamp till döden som sänds på TV. Huvudpersonen Katniss Everdeen från Distrikt 12 blir ofrivilligt indragen i spelet och kämpar för att överleva samtidigt som hon ifrågasätter det korrupta samhället hon lever i.

Divergent av Veronica Roth: I en värld där människor är uppdelade i olika grupper baserat på deras personlighetsegenskaper, upptäcker huvudpersonen Beatrice ”Tris” Prior att hon är divergent, vilket betyder att hon inte passar in i någonstans. Divergents betraktas som farliga och måste gömma sin sanna natur samtidigt som de kämpar mot det auktoritära systemet som hotar att förstöra dem.

Savannen av Ray Bradbury: Novellen utspelar sig i en framtid där familjer bor i lyxiga hus utrustade med avancerad teknologi, inklusive ett savannliknande barnrum i virtual reality. Föräldrarna märker att deras barns fascination för savannen är ohälsosam intensiv. Föräldrarna börjar oroa sig över barnens fixering vid den virtuella världen och över de realistiska scenerna som barnen skapar i savannen. Föräldrarna inser att savannen har blivit en plats där barnen kan uttrycka sina djupaste och hemligaste önskningar. En konflikt mellan föräldrarna och barnen uppstår.

Fahrenheit 451 av Ray Bradbury: I en framtid är böcker är förbjudna och brandmän bränner ner både böcker och de som äger dem. Huvudpersonen Montag börjar ifrågasätta sitt samhälle och sin roll som brandman när han möter Clarisse, en ung kvinna som är intresserad av böcker och filosofi. Montag börjar utforska böcker som han har gömt. Han blir en del av en underjordisk rörelse som försöker bevara litteratur och kunskapen om den.

1984 av George Orwell: En av de mest kända dystopiska romanerna. Handlingen utspelar sig i en totalitär framtid där övervakning och kontroll är omfattande. Sanningen är relativ och formbar enligt regeringens behov. Boken handlar om frihet, övervakning och maktmissbruk.

Tjänarinnans berättelse av Margaret Atwood: I en nära framtid där en totalitär regim har tagit över USA, är kvinnor underkastade strikta regler och används som förökningsslavar. Berättelsen handlar om kvinnors rättigheter, frihet och egenmakt.

Andra texter och bilder

- Det är vackrast när det skymmer av Pär Lagerkvist.
- Aniara av Harry Martinsson.
- Ur varselklotet, Flodskörden, Passagen, Labyrinten av Simon Stålenhag. Bilder ur hans verk finns här

Lgr22 Syfte

Utveckla förmåga att formulera sig och kommunicera i tal och skrift, urskilja språkliga strukturer och följa språkliga normer.
Förmåga att anpassa språket efter olika syften, mottagare och sammanhang.
Förmåga att läsa och analysera skönlitteratur och andra texter för olika syften.

Centralt innehåll*

Gemensamt och enskilt skrivande. Strategier för att skriva ord, meningar och olika typer av texter med anpassning till deras uppbyggnad och språkliga drag. Skapande av texter där ord och bild samspelar, såväl med som utan digitala verktyg.

Betygskriterier*

Eleven skriver olika slags texter med **god** språklig variation, **väl fungerande** struktur och innehåll samt **god** anpassning till texttyp, syfte, mottagare och sammanhang. Eleven följer språkliga normer på ett **väl fungerande** sätt.

Eleven läser skönlitteratur och sakprosatexter med **mycket gott** flyt och visar **mycket god** läsförståelse. Dessutom sammanfattar eleven olika texter med mycket god säkerhet. Eleven för **välutvecklade** resonemang om innehållet i olika texter. Eleven visar också **mycket goda** kunskaper om skönlitteratur och de sammanhang som olika verk har tillkommit i.

* årskurs 7-9